

Drahé brambory! Vánoce bez salátu? Viník odhalen. Významný muž ze zemědělství ukázal: Fiala!

- CZ24 News | 12. listopadu 2022

ČESKO: Brambory jsou již dnes pro mnohé luxusem, i když šlo v minulosti o potravinu chudých. Tento stav je jednoznačně odpovědností zákonodárců i vlády, protože neřešili zákon o významné tržní síle. O tom je přesvědčen Zdeněk Jandejsek, významný podnikatel v zemědělství. „Naše vláda nemá ani základní kompetence k řízení hospodářství našeho státu. Její rozhodnutí nereflektují ani nejmenší potřeby našeho obyvatelstva,“ konstatuje pro ParlamentníListy bývalý prezident Agrární komory a pro premiéra Petra Fialu má radu, jak si nedělat ostudu.

Při pohledu na skutečnost, že zdražuje téměř vše, na co se člověk podívá, nepřekvapí, že se to týká i zemědělských komodit včetně brambor, jejichž cena někde vystoupala až ke 20 korunám za kilogram. Do jaké míry se na cenovém nárůstu podílí psychóza v duchu „když všechno zdražuje, zdražím také“ a do jaké míry je skutečný růst nákladů související s produkcí, skladováním a distribucí brambor?

Na ceně 20 korun za kilogram se nepodílí žádná psychóza o zdražování, ale následující faktory. Jednak brambora, která je nákladná na přihnojení průmyslovými hnojivy, hlavně draslík a fosfor, musela započítat čtyřnásobné ceny průmyslových hnojiv, které nejsou k dispozici. Navíc skladování probíhá v termoskladech, v nichž se cena elektrické energie zvýšila několikanásobně. Stejně tak distribuce brambor je závislá na ceně jednoho kilometru, který se zvýšil o cca 80 procent. Maloobchodní prodej nabízí zemědělcům cenu od 4 do 6 korun za kilo včetně balení, popřípadě praní brambor. Ale zemědělci by uvítali cenu 8 až 9 korun za kilo, což by jim zajistilo minimální rentabilitu. Maloobchodní prodej má náklad na prodej cca 20 procent, přesto vámi zmiňovaná cena už je na 20 korunách za kilo a předpokládá se růst ceny až do 30 korun. Takže opět prvovýrobce nedostává nic, kdežto maloobchodní prodej inkasuje více než 100 procent.

Z vaší odpovědi je zřejmé, že na cestě od výrobce ke spotřebiteli dochází k neopodstatněnému nárůstu ceny až na jeho konci, tedy při prodeji. Co se s tím dá dělat a nezaspali zákonodárci nebo také ministr zemědělství Zdeněk Nekula?

Jak bylo uvedeno, rozumné by bylo při ceně 6 korun za kilogram zvýšit cenu na maximálně 9 korun, což by uhradilo cca 1,20 Kč na kilo náklad prodeje a maloobchodní prodejce by inkasoval 1,80 Kč za kilogram, což je 30procentní zisk z nákupu brambor za 6 korun kilo. Tento neutěšený stav chování maloobchodních prodejců jednoznačně zavinil nefunkční zákon o významné tržní síle, který jak ministerstvo zemědělství tak Parlament v podstatě neřešil.

Česko má nejvyšší ceny elektřiny v rámci Evropské unie. Co tahle skutečnost znamená nejen pro cenu brambor, ale pro celé potravinářství v tuzemsku? Může dramatický vývoj cen energií otrást trhem s potravinami u nás?

Za tím je nesmyslný nárůst cen elektrické energie způsobený cenou emisních povolenek, které se zvýšily třikrát až čtyřikrát, než byl předpoklad, a nesmyslná Lipská burza. Dramatický vývoj cen energií už otrásl trhem s potravinami, vždyť velká část potravin zvýšila své ceny o 60 až 80 procent a předpokládá se, že je v dohledné době zvýší o další desítky procent.

Bývali jsme bramborářskou velmocí, nyní bude na pokrytí tuzemské poptávky potřeba dovézt zhruba 150 tisíc tun brambor z ciziny. [Na letošní Zemi živitelce prohlásil předseda vlády Petr Fiala](#), že domácí produkce nás neuživí a dovoz potravin pomáhá snižovat ceny pro spotřebitele a udržovat širší sortiment. Platí toto jeho tvrzení i teď v polovině podzimu?

Vystoupení pana Fialy na Zemi živitelce nemá nic společného s realitou. Pan premiér by si mohl alespoň zajistit poradce se základními znalostmi v oboru zemědělství a potravinářství a nemusel by si svým tvrzením dělat ostudu. Pro vaši informaci, v současné době se pěstují brambory na cca 17 tisících hektarech v komoditě brambory jedlé a zhruba na 6 tisících hektarech v komoditě brambory škrobové. V roce 1990 se u nás pěstovaly konzumní brambory na 115 tisících hektarech. Při současném výnosu by nám k zajištění soběstačnosti stačilo pěstovat brambory na cca 40 až 60 tisících hektarech. Tento velký rozptyl uvádím z důvodu velkých změn v počasí při pěstování brambor v jednotlivých letech. Česká republika byla v bramborách v minulosti vždy exportérem. A spotřeba brambor byla zhruba dvojnásobná.

Máme také jedno z nejvyšších DPH na potraviny v Evropské unii. Co říkáte návrhům na její snížení, když vezmeme v úvahu dopad tohoto kroku na snížení příjmů státního rozpočtu?

Snížení DPH by určitě bylo vhodným krokem, ale jak známe fungování maloobchodního prodeje, nezměnilo by se vůbec nic, protože cena by zůstala stejná a zvýšila by se marže maloobchodních prodejců. Takto volné stanovení cen nemá žádná vyspělá země v Evropské unii a současně zákon o významné tržní síle, který byl u nás nedávno schválen, je výsměchem všem zemědělcům a potravinářům. Těžko se dá pochopit, proč náš Parlament a vláda jsou nakloněny jenom maloobchodnímu prodeji, který by měl pracovat s dvouprocentním ziskem na 100 korun prodaného zboží.

Kde tedy lze hledat cestu, aby brambory nebyly tak drahé? Pokud jejich cena dál poroste, nestane se tradiční bramborový salát na Vánoce pro mnohé z domácností luxusem? Zmohou něco politici, nebo ty nelze volat k odpovědnosti a chtít po nich nějaké řešení?

Určitě brambory jsou již dnes pro mnohé luxusem, i když šlo v minulosti o potravinu chudých. Tento stav je jednoznačně odpovědností zákonodárců i vlády, protože neřešili zákon o významné tržní síle. V něm se měly řešit nákladové ceny, maximální výše marží, podnákupní ceny, procento prodávaného zboží v akcích a další důležité parametry, které v tomto zákoně najdeme v zemích, jako jsou Francie, Německo, Itálie, Španělsko a další. Naše vláda nemá ani základní kompetence k řízení hospodářství našeho státu. Její rozhodnutí nereflektují ani nejmenší potřeby našeho obyvatelstva.

[ZDROJ](#)